

Sygnatura akt VIII C 760/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant: Przemysław Staszczuk

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W.

przeciwko Z. M.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 327,45 zł (trzysta dwadzieścia siedem złotych czterdzieści pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 228,35 zł (dwieście dwadzieścia osiem złotych trzydzieści pięć groszy) od dnia 21 lipca 2017 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. nie obciąża pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu należnych stronie powodowej.

Sygn. akt VIII C 760/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 października 2017 roku złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód - (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu - Z. M. powództwo o zapłatę kwoty 4.652,45 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 4.508,35 zł od dnia 21 lipca 2017 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona pozwem wierzytelność wynika z umowy pożyczki z dnia 10 grudnia 2015 roku nr (...) zawartej przez pozwanego z pierwotnym wierzycielem SMS Kredyt zgodnie z którą pozwany zobowiązał się spłacić kwotę 8.280 zł w 30 ratach miesięcznych po 293,92 każda rata przy czym termin płatności pierwszej raty przypadał na dzień 10 stycznia 2016 roku, zaś ostatniej na dzień 10 czerwca 2018 roku. Pozwany nie wywiązał się ze swojego zobowiązania spłacając jedynie część należności w wysokości 4.144,88 zł, wobec czego w konsekwencji wypowiedziano mu umowę pożyczki. Na kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem składa się: 4.508,35 zł - ustalona w oparciu o dokonane przez pozwanego wpłaty, 86,05 zł – odsetki umowne (zwykłe) naliczone od kwoty pożyczki za faktyczny okres trwania umowy (tj. za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej wypowiedzenia), 13,05 zł – odsetki za opóźnienie w zapłacie raty naliczone od kwoty kapitału każdej niezapłaconej raty za okres od dnia następnego pod dniu wymagalności tej raty do dnia wypowiedzenia umowy pożyczki oraz 45 zł – tytułem poniesionych kosztów windykacyjnych.

Przedmiotową wierzytelność powód nabył od pożyczkodawcy na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 22 grudnia 2015 roku.

(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 4-7)

W dniu 19 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie postanowienie, w którym stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi.

(postanowienie k. 7 v)

Pozwem złożonym na urzędowym formularzu, po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego, powód podtrzymał żądanie pozwu.

(pozew k. 12-14)

W dniu 26 lutego 2018 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzona wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 42)

Od powyższego nakazy zapłaty sprzeciw złożył pozwany zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwany zakwestionował powództwo tak co do wysokości jak i co do zasady.

(sprzeciw k. 46-47v)

W toku dalszego postępowania stanowiska procesowe stron nie uległy zmianie, przy czym na rozprawie w dniu 1 sierpnia 2018 roku pozwany, wnosząc o oddalenie powództwa w całości, z ostrożności procesowej wniósł o nieobciążanie go kosztami procesu. Pozwany oświadczył nadto, że zawierając umowę nie miał żadnego wpływu na jej treść poza kwotą, o którą się ubiegał, nie wyjaśniono mu nadto co składa się na opłatę operacyjną. Pozwany oświadczył nadto, że gdyby nie zgodził się na opłatę operacyjną pożyczka nie zostałaby mu udzielona, przy czym w ocenie pozwanego ta jest niezgodna z prawem.

(odpowiedź na sprzeciw k. 63-64, protokół rozprawy k. 71)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 grudnia 2015 roku pozwany Z. M. zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółką jawną z siedzibą we W. umowę pożyczki nr (...), na mocy której pozwany otrzymał określoną w umowie kwotę pieniężną – 4.000 zł, zobowiązując się do jej zwrotu wraz z odsetkami i opłatą operacyjną do dnia 10 czerwca 2018 roku.

Przyznaną kwotę pozwany zobowiązał się spłacić wraz z odsetkami w wysokości 538,32 zł (10% w stosunku rocznym) oraz opłatą operacyjną w wysokości 4.280 zł (łącznie 4.818,32 zł), w 30 miesięcznych ratach, płatnych w kwocie po 293,92zł każda, w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca, przy czym termin wymagalności pierwszej raty ustalono na dzień 10 stycznia 2016 roku, zaś wysokość ostatniej raty ustalono na kwotę 294,64 zł. Za okres opóźnienia w spłacie pożyczki lub spłacie raty albo jej części, pożyczkodawca naliczał odsetki umowne (karne), których stopa została oznaczona jako równa czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. W przypadku nieterminowych spłat rat pożyczki pierwotny wierzyciel był uprawniony do podjęcia w stosunku do pozwanego działań windykacyjnych. Ponadto, w razie opóźnienia w zapłacie dwóch pełnych rat lub powstania zaległości przekraczających sumę dwóch pełnych rat, pożyczkodawca był uprawniony do rozwiązania za wypowiedzeniem

umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Wypowiedzenie nastąpiło po uprzednim pisemnym wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy.

(umowa pożyczki k. 32-24, potwierdzenie dokonania przelewu k. 35, harmonogram spłat k. 36, okoliczności bezsporne)

W dniu 18 listopada 2015 roku powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. zawarł z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółką jawną z siedzibą we W. ramową umowę sekurytyzacyjną, po czym w dniu 22 grudnia 2015 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółka jawna z siedzibą we W. dokonała przelewu częściowej wierzytelności przysługującej pożyczkodawcy m.in. wobec dłużnika Z. M. wynikającej z tytułu umowy pożyczki, o której wyżej mowa.

W załączniku do umowy o przelew wierzytelności, o której mowa wyżej, wskazano, że wartość wierzytelności na dzień zawarcia umowy wynosi 4.000 zł przy czym całkowita przyszła wartość wierzytelności to 8.818,32 zł.

(ramowa umowa sekurytyzacyjna k. 24-26v, przelew częściowy k. 27-30)

Na poczet zaciągniętego zobowiązania pozwany dokonał wpłat w łącznej wysokości 4.144,88 zł, w tym kwotę 373,23 zł na poczet odsetek umownych.

W związku z niewykonaniem przez pozwanego postanowień umowy w dniu 10 maja 2017 roku wezwano na piśmie Z. M. do zapłaty zaległości pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wobec nieuregulowania zaległości w terminie wskazanym w dniu 6 czerwca 2017 roku przesłano do pozwanego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia wobec czego cała pożyczka stała się natychmiast wymagalna.

W dniu 18 sierpnia 2017 roku skierowano do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

(okoliczności bezsporne)

W wyciągu z ksiąg funduszu z dnia 19 października 2017 roku powód wskazał, iż zadłużenie pozwanego wynikające z umowy pożyczki z dnia 10 grudnia 2015 roku wynosi 4.652,45 zł, nadto odsetki umowne – 86,05 zł, odsetki karne – 13,05 zł oraz koszty windykacji – 45 zł.

(wyciąg z ksiąg rachunkowych k. 31)

Do dnia wyrokowania pozwany nie uregulował zadłużenia dochodzonego przedmiotowym powództwem

(okoliczność bezsporna)

Pozwany Z. M. ma 75 lat, utrzymuje się z emerytury w wysokości 1400 zł, sam prowadzi gospodarstwo domowe. Pozwany wynajmuje mieszkanie, za które płaci 500 zł czynszu. Z. M. choruje na nadciśnienie i (...), wobec czego stale przyjmuje leki, za które płaci ok 200zł. Nie ma majątku i oszczędności.

(okoliczności bezsporne)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne jedynie częściowo, to jest w zakresie kwoty 327,45 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 228,35 zł od dnia 21 lipca 2017 roku do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie niesporne były twierdzenia faktyczne powoda o tym, że pozwanego łączyła z pierwotnym wierzycielem umowa pożyczki gotówkowej nr (...), na mocy której pozwany otrzymał pożyczkę w kwocie 4.000 zł, którą to kwotę wraz z odsetkami w łącznej wysokości 538,32 zł i opłatą operacyjną w wysokości 4.280,00 zł pozwany zobowiązał się spłacić

w 30 miesięcznych ratach, płatnych począwszy od dnia 10 stycznia 2016 roku. Powód na potwierdzenie przedmiotowego stosunku zobowiązaniowego przedłożył umowę podpisaną przez pozwanego wraz z harmonogramem spłat, których prawdziwość nie została przez pozwanego podważona, w konsekwencji Sąd uznał, że powód wykazał swoje roszczenie co do zasady. W oparciu o twierdzenia powoda Sąd przyjął ponadto, iż na poczet zadłużenia pozwany dokonała wpłat w łącznej kwocie 4.144,88 zł w tym kwotę 373,23 zł tytułem odsetek kapitałowych. Wątpliwości nie budziło ponadto, że pierwotny wierzyciel jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych a pozwany, jako osoba fizyczna jest konsumentem. Dlatego też należało ustalić, czy wszystkie postanowienia umowy z dnia 10 grudnia 2015 roku były dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają bowiem ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c.

Strona powodowa w pozwie domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 4.652,45 zł z tytułu umowy pożyczki gotówkowej z dnia 10 grudnia 2015 roku. Godzi się przypomnieć, że na oznaczoną w umowie kwotę pożyczki (8.818,32 zł) składały się: kwota wypłacona pozwanemu – 4.000 zł, opłata operacyjna – 4.280 zł oraz skapitalizowane odsetki kapitałowe za cały okres trwania umowy – 538,32 zł. Jak wyjaśnił powód w pozwie przesłanym do tutejszego Sądu po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego oraz piśmie procesowym stanowiącym odpowiedź na sprzeciw pozwanego, opłata operacyjna została obliczona za okres trwania umowy i stanowi: koszt jaki pozwany ponosi na rzecz pożyczkobiorcy w związku z zawarciem i udzieleniem mu pożyczki oraz jej obsługą przez czas trwania umowy oraz ustaloną wartość kosztów ryzyka związanego z udzieleniem oraz obsługą pożyczki oraz ustaloną marżę zysku jaki przysługuje pożyczkodawcy. Wysokość opłaty operacyjnej jest uzależniona od kwoty udzielonej pożyczki oraz okresu trwania umowy.

W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy, w której zastrzeżono opłatę operacyjną uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., art. 353¹ k.c. i art. 5 k.c., stanowiące obejście przepisu art. 359 § 2¹ k.c. o odsetkach maksymalnych, a także za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. W myśl bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). W pierwszej kolejności wskazać należy, że pożyczkodawca podejmując decyzję o udzieleniu pożyczki pozwanemu, jednocześnie zdecydował o poniesieniu ryzyka z tego tytułu, którego to ryzyka nie miał prawa przenieść na pozwanego. Zatem obciążenie pożyczkobiorcy dodatkowymi opłatami, związanymi m.in. z ryzykiem związanym z udzieleniem pożyczki, nie znajduje żadnego uzasadnienia ani w kosztach prowadzonej przeciętnej działalności gospodarczej, ani w kosztach zawierania umowy pożyczki. W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy dotyczące spornej opłaty stanowią przy tym próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Wskazana w umowie opłata została podzielona stosownie do okresu trwania umowy na 30 części i w stałej wysokości (142,57 zł) była pobierana za każdy okres odsetkowy i doliczana do każdej raty pożyczki. Już sam w sobie sposób naliczania tejże opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek. Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2¹ k.c. poprzez zastosowanie opłaty za obsługę pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tychże. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, iż stosowany przez pierwotnego wierzyciela zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich prowizji, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach

maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy

(art. 58 § 1 k.c.). Niezależnie od powyższych rozważań podnieść należy, że skoro omawiana opłata miała stanowić wynagrodzenie pożyczkodawcy za usługę wykonywaną na rzecz pożyczkobiorcy w postaci czynności związanych z przygotowaniem i obsługą umowy pożyczki, obejmujących obsługę spłat i monitorowanie ich terminowości za cały okres trwania umowy, wątpliwości budzi uprawnienie pożyczkodawcy do jej pobierania za okres, przez który pozwany nie uiszczał rat, a już w szczególności za okres po wypowiedzeniu umowy. Niewątpliwie bowiem w tym okresie pożyczka nie była już obsługiwana. Przypomnieć należy, że umowa pożyczki została zawarta na okres do dnia 10 czerwca 2018 roku ale oświadczenie o jej wypowiedzeniu sporządzono

już w czerwcu 2017 roku, zaś zadłużenie pozwanego stało się w całości wymagalne

– jak wskazał powód w uzasadnieniu pozwu – w lipcu 2017 roku, a zatem prawie na rok przed planowanym końcem obowiązywania umowy. Wskazania wymaga również, że w sprawie w ogóle nie wyjaśniono, na czym ta obsługa miałaby polegać. Skoro opłata miała być pobierana za konkretne czynności (przygotowanie i obsługa pożyczki) to zasadność jej naliczenia konstytuowałaby się dopiero wówczas gdyby powód wykazał nie tylko, że czynności takie zostały w rzeczywistości ale również wykazałaby rzeczywiste koszty związanych z ich podjęciem. Powinność wykazania powyższego na mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obciążała powoda, który winności tej nie sprostał.

Powód nie wyjaśnił także, z jakich przyczyn wysokość opłaty została uzależniona od kwoty udzielanej pożyczki. Nie może przy tym budzić wątpliwości, że przygotowanie pożyczki opiewającej na kwotę 4.000 zł i jej obsługa nie różni się od tych samych czynności podejmowanych przy umowie opiewającej

na np. 10.000 zł, przy założeniu, że obie te umowy zostałyby zawarte na ten sam okres. Podnieść wreszcie należy, że wysokość omawianej opłaty jest nie tylko nieproporcjonalna do kwoty udzielonej pożyczki (przewyższa ją), ale także do rodzaju czynności, których podjęcie pokrywa. W ocenie Sądu trudno sobie bowiem wyobrazić, aby czynności przedsięwzięte przez pierwotnego wierzyciela, a następnie przez powoda, związane z obsługą pożyczki, wymagały poniesienia wydatków w kwocie 4.280 zł, nawet przy założeniu, że umowa została zawarta na okres 30 miesięcy.

Wskazać przy tym należy, że wprawdzie sporna opłata została ustalona umową stron, to jednakże pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. I tak, w myśl

art. 353¹ k.c. treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Tymczasem zapisy umowy odnoszące się do przedmiotowej opłaty są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy – pozwanego) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, albowiem określona przez stronę powodową opłata nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia. W tym miejscu wypada przypomnieć,

że w judykaturze uznaje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom

- przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/ 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 roku, I CK 297/05, Biul. SN 2006/5-6/12). Dokonując oceny rzetelności określonego postanowienia umowy konsumenckiej należy zawsze rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń, kosztów i ryzyka, jaki wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadać jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone, pamiętając jednocześnie podczas dokonywania kontroli o tym, że każdorazowo istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który w konkretnej sytuacji może usprawiedliwiać zastosowaną konstrukcję i odejście do typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi.

Podkreślić w tym miejscu należy, że pozwany, co sam oświadczył na rozprawie, zawierając umowę nie miał żadnego wpływu na jej treść poza kwotą, o którą się ubiegał, nie wyjaśniono mu postanowień umowy ani co składa się na opłatę operacyjną, nadto gdyby nie zgodził się na opłatę operacyjną pożyczka w ogóle nie zostałaby mu udzielona.

Reasumując Sąd doszedł do przekonania, że mimo, iż strony łączył stosunek zobowiązaniowy o charakterze dobrowolnym, to jednak niedopuszczalną jest sytuacja, kiedy jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowy w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. W szczególności nie może mieć miejsca przypadek, w którym konsument zostaje obciążony nadmiernymi, a wręcz nawet rażąco wygórowanymi kosztami związanymi z obsługą zadłużenia, nijak nieprzystającymi do rzeczywistych wydatków ponoszonych w tym zakresie. Na takiej samej zasadzie niedopuszczalne jest przenoszenie na pożyczkobiorcę ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki. W niniejszej sprawie powód arbitralnie narzucił pozwanemu sporną opłatę, która nie znajduje żadnego racjonalnego uzasadnienia, kierując się w tej sferze wyłącznie własnym partykularnym interesem. Tego typu praktyki polegające na czerpaniu dodatkowych profitów zasługują na szczególne potępienie, zwłaszcza gdy sięgają po nie podmioty działające na rynku finansowym.

W tym miejscu wskazać należy, że strona powodowa naliczyła pozwanemu i dochodziła w przedmiotowej sprawie także kwoty 45 zł z tytułu kosztów windykacyjnych. Wskazane opłaty zostały zastrzeżone w zawartej przez strony umowie pożyczki, jako obciążające pozwanego w razie niewykonania umowy pożyczki przez pożyczkobiorcę. W ocenie Sądu wskazane opłaty zostały zastrzeżone w umowie w sposób sprzeczny z treścią art. 353¹ k.c.. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że w odniesieniu do zastrzeżonych w umowie opłat, za czynności pożyczkodawcy w postaci wezwań do zapłaty, te nie były z pozwanym jako konsumentem indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanego, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Wskazać przy tym należy, iż opłata za wezwanie do zapłaty uwzględniając wysokość kosztów tego rodzaju usług stosowanych przez firmy je świadczące, jest znacznie zawyżona nadto w sprawie w żaden sposób nie zostało wykazane, że te faktycznie zostały poniesione.

Powód nie tylko nie przedłożył dowodu doręczenia monitów kierowanych do pozwanego, czy choćby dowodu ich wysłania, ale w uzasadnieniu pozwu wskazuje na inne daty kierowania tych pism do pozwanego niż te, których kopie pism zawierających przedmiotowe oświadczenia (jednakże bez dowodu ich nadania do pozwanego) załączył. Powód nie wykazał również żadnych innych kosztów poniesionych w związku z podjęciem działań windykacyjnych.

W tym miejscu podkreślić również należy, że zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zapadłym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09, za niedozwolone i zakazane do wykorzystywania w obrocie z konsumentami zostały uznane postanowienia wzorców umownych nakładających na kredytobiorcę obowiązki w postaci konieczności poniesienia kosztów związanych z monitorowaniem kredytobiorcy, w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z umowy – a dotyczyło to kosztów telefonicznych upomnień, korespondencji kierowanej do kredytobiorcy związanej z nieterminową spłatą kredytu w postaci zawiadomień, upomnień itp., wyjazdu interwencyjnego do kredytobiorcy. Analogicznie orzekł Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 9 października 2006 roku w sprawie o sygn. akt XVII AmC 101/05.

Powyższe rozważania dają podstawę do wniosku, że zastrzeżenie dochodzenia od pozwanego zapłaty kosztów windykacyjnych jest niedozwolonym postanowieniem umownym, a jako takie – w świetle przepisu art. 385¹ § 1 k.c. – nie wiąże pozwanego.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż pozwany był zobowiązany do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy wyłącznie kwoty wypłaconego mu kapitału pożyczki (4.000 zł) oraz skapitalizowanych odsetek kapitałowych. Powód wskazał w pozwie, iż na poczet przedmiotowej umowy pozwany wpłaciła łącznie kwotę 4.144,88, przy czym na poczet odsetek kapitałowych kwotę 373,23 zł. Powód dochodził kwoty 86,05 zł tytułem odsetek umownych, 13,05 zł tytułem odsetek karnych, 45 zł tytułem zryczałtowanych kosztów windykacyjnych oraz 4.508,35 zł tytułem niespłaconej części pożyczki. W konsekwencji, uwzględniając powyższe rozważania, Sąd uznał, że kwotą należną powodowi z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki jest kwota 327,45 zł, na którą składa się: pozostała do spłaty kwota kapitału 228,35

zł (4.000 – 3.771,65 zł = 228,35 (pozwany spłacił łącznie 4.144,88 zł w tym 373,23 zł na poczet odsetek kapitałowych wobec czego na kapitał należało zaliczyć kwotę 3.771,65 zł), pozostałe do spłaty odsetki kapitałowe – 86,05 zł oraz odsetki za opóźnienie – 13,05 zł, przy czym zgodnie z żądaniem pozwu, od kwoty należności głównej, tj. od kwoty 228,35 zł należne są powodowi ustawowe odsetkami za opóźnienie od dnia 21 lipca 2017 roku do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo zasługiwało na oddalenie.

M.-prawną podstawę roszczenia odsetkowego powoda stanowi przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wskazany przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki. Dłużnik jest zobowiązany uiścić je, choćby nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., a zatem nawet w przypadku gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności i choćby wierzyciel nie doznał szkody. Odpowiedzialność dłużnika za ustawowe odsetki w terminie płatności ma zatem charakter obiektywny. Do jej powstania jedynym warunkiem niezbędnym jest powstanie opóźnienia w terminie płatności.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. mając na uwadze szczególnie trudną sytuację życiową i majątkową Z. M., która to sytuacja, zdaniem Sądu, oceniana przez pryzmat zasad współzycia społecznego, uzasadnia odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Zgodnie z treścią powołanego przepisu, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przytoczony przepis stanowi wyjątek od podstawowej zasady orzekania o kosztach procesu, unormowanej w art. 98 § 1 k.p.c. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tegoż sądu należy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Z uwagi na dyskrejonalny charakter omawianego przepisu w judykaturze ugruntował się pogląd, że ewentualna zmiana zaskarżonego postanowienia w przedmiocie kosztów procesu winna następować wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, w razie stwierdzenia, że dokonana ocena miała charakter dowolny, oczywiście pozbawiony uzasadnionych podstaw, a przez to rażąco niesprawiedliwy (por. m.in. postanowienie SN z dnia 25.03.2011 r., IV CZ 136/10, LEX nr 785545; postanowienie SN z dnia 19.01.2012 r., IV CZ 118/11, LEX nr 1169157; postanowienie SN z dnia 26.01.2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012/7-8/98; postanowienie SN z dnia 9.02.2012 r., III CZ 2/12, LEX nr 1162689). Jak wynika z niespornych oświadczeń pozwanego, pozwany ma 75 lat, utrzymuje się z emerytury w wysokości 1400 zł przy czym sam prowadzi gospodarstwo domowe. Pozwany wynajmuje mieszkanie, za które płaci 500 zł czynszu. Z. M. choruje na nadciśnienie i (...), wobec czego stale przyjmuje leki, za które płaci ok 200zł. Nie ma majątku i oszczędności. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zachodzą wyjątkowo uzasadnione okoliczności, które w szczególności opierają się na sytuacji majątkowej i życiowej pozwanego, co uzasadnia zastosowanie przepisu

art. 102 k.p.c. do rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 października 2012 r., sygn. akt I ACa 571/12, LEX nr 1237890).